

Mihai Eminescu, nomadul cosmogonic

Ela Iakab

E imposibil să vorbești despre Eminescu și să faci abstracție de lirica sa erotică. Întâlniri iluzorii la hotarele neființei, îmbrățișări în nălucirea unei amintiri care piere, chemări mute și zbateri în gol conturează sfâșierea unui nomad rătăcit în deșertul iubirii. Mereu departe de beția extatică a contopirii, îndrăgostiții rămân doi străini răpiți într-o apropiere ciudată, de vreme ce nu sunt niciodată un cuplu. Solitarul se risipește pe sine într-o tandrețe a plăsmuirii, goală, oarbă, femeia vine spre el din lumi onirice, din *valurile vremii*, din *noianul de neguri*. E atâta sfâșiere în chemarea de taină a celei depărtate, atâta volbură interioară într-o existență obosită de marea și ritmica absență a iubitei. Călător spre moarte, energie mută măsurând o tristețe care nu e și a lumii, îndrăgostitul devine el însuși o fantasmă. Un cavaler nocturn, pierdut pe căile lumii, într-un tărâm al arderilor. Pare că nimic nu spulberă ademenirile crescute cu eterna alergare a solitarului care nu-și iubește solitudinea, dar nici nu poate renunța la ea. Și totuși, nomadul este un sculptor-poet care iubește zadarnic *chipul de marmură, frumos* dar își exorcizează tristețea într-o rostire solitară. Crepusculul iubirii e și apa neființei din care țâșnește, sonor, ființa poeziei. Între lirica erotică și cea cosmogonică există o legătură subtilă, dar indisolubilă.

Eminescu celebrează în lirica sa fulgere lunare, fuga, prăbușirea, moartea stelelor solitare, fluvii mișcătoare de foc și sori încremenți, sunetele de sus, ale sferelor, zvonurile de jos, ale mărilor, lumini pustiitoare și raze înghețate, zei ascunși și zei rătăcitori. Dar peste toate, frumusețea unui Zeu singular („El singur zeu stătut-au, nainte de-a fi zeii”) care a creat lumea știind că nimic nu e mai frumos decât marea tenebră, fluidă, tăcută, lipsită de prezența omului. Către acest Zeu orfic, mișcându-se deasupra noianului de ape în ritmul propriei solitudini, o solitudine plină de sunetele Purității Divine, tânjește *rugăciunea unui dac. Intrarea în veșnicul repaos*, nu este strigătul sufletului atins de cea mai neagră deznădejde, ci o rostire secretă, țâșnită dintr-o pecete pe care nimeni pe lume nu o poartă în sine. E pecetea zbaterii într-o iubire a Zeului intangibil pentru că El nu mai există decât între hotarele vedeniei. Zeul Pur a renunțat la plinătatea purității Sale în actul creațiunii. Ieșit din cercul Singurătății, Zeul nu mai este Unul, ci

fluxuri de văpăi luminoase țâșnind frenetic din Focul original. Și cum altfel ar reveni Zeul la Sine decât cu stingerea eternă? Numai poezia lui Eminescu a putut plăsmui ascensiunea fără seamăn în IUBIRE. Ascensiunea fără seamăn, mistuirea fără seamăn! Rugăciunea e singura răspântie în care îmbrățișarea umană cu Zeul adorației devine posibilă. Nomad în cer, nomad și pe pământ, omul universului liric eminescian întinde, hieratic, mâna spre VEDENIA a cărei fugacitate e, în mod paradoxal, singura noimă a existenței sale. Dacă și trupul carnal și cel astral se sting, în alergarea eternă spre Zeul vedeniei, atunci să rămână pe chipul pietrelor hieroglifa stranie care ascunde speranța unui rătăcitor cum rar a mai fost vreunul pe pământ: fără să poată fi îmbrățișat, să danseze, din nou, peste marea de întuneric Zeul-Foc. Și dacă vama tulbure ar împiedica, nu omul, ci sufletul său, să-și cheme divnitatea cu toate vocile din sine, atunci să zacă etern încremenit în contemplația acestui Dans de dinainte de Începuturi.

Pagina 7 (Bastionul Postăvarilor):

Traseul de lectură:

Adriana Dragomir,
Îndemn la profunzime

